

חלק שמיני מדרגות באדם

1. ברכות לה, ב. יחיד: ואספת דגן מה תלמוד לומר? לפי שנאמר: לא ימוש ספר החזרה הזה מפניך, יכול דברים ככתבן, לתלמוד לומר: ואספת דגן הנהג בהן מנהג דרך ארץ דברי ר' ישמעל: ר"ש בן יוחאי אומר: אפשר אדם חודש בשבת הרישה חורה בשעת וקוצר וזיעה קצירה ודש בשעת קצירה וזורה בשעת הרחה, תורה מה תהא עליה? אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתו נעשית על ידי אחרים, שנאמר: ועמדו זרים ורעו צנאכם וגו'. ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום מלאכתו נעשית על ידי עצמן. שנאמר: ואספת דגנך, ולא עוד אלא שמלאכת אחרים נעשית על ידך, שנאמר: ועבדת את אלוך וגו'. אמר אב"י: הרבה עשו כ"י ישמעל ועלמה בידך, כר"ש בן יוחאי ולא עלמה בידך, וכן סבר שם רבא.

2. שבת ב"ג, ב. כשיצאו רשבי" וכו' לאחר שחיים עשרה שנה מהמפרה היו במדרגה רוחנית גבוהה מידי, וכשיראו בני אדם זורעים וזורעים תמהו: כיצד הללו מניחין חיי עולם — תלמוד תורה ועוסקין בחיי שעה? וכל מקום שנתנו עיניהם בו מיד נשכח. "יצאה בת קול ואמרה להם: להחריב עולמי יצאתם, חזרו למצורכם", וחלף מערה למשך שנה, ואח"כ כשיצאו בשנית יכולו לסבל את הערה"ז. ואף פעלו למען הציוני.

(ברכות סג:.) אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהן, ובמי שנעשה אכזרי על בניו (עירובין כב:.) וכל אחד צריך גם כן לומר פרשה ראשונה גם כן. שתחלת קבלתו בכל יום עול מלכות שמים צריך להיות בבניו. זה גם להיות מופקר אם יהיה רצון הש"י כן. רק מי שמנהיג במדת דרך ארץ והגדרה הוא מפני שהרבה עשו כ"י שמעון בר יוחאי ולא עלתה בידך, שאין זה רצון הש"י.

וכן אפילו אותם היחידים צריכים גם כן שיאמרו פרשת והיה אם שמעו, כמו שאמרו ל"י שמעון בר יוחאי בשבת (גז:.) שיהיו חוזרים לעולם הזה, אבל בעולם הזה הקב"ה רוצה בישוב העולם ולא תוהו בראה. והנהיגה זו, לצאת מאבולו ומכפי שהוא כלי לקבל בעודו בנוף, זהו הנהגה מעולם החיות ונודע סודם, שבקשו לקבל שפע אור שלמעלה מכח המגבלים המוכנה בשם כלי. רק בעולם הזה שהוא בכלי הגוף המגדיר אמרו (תענית כב:.) נשמה שנתתי כך החייה, ולא יפקיר לגמרי לצאת מאבול כלי הגוף, רק צריך שיהיה בו כח זה של הפקר לגמרי גם כן. רק אצל היחיד אצל מכל מקום כל אחד צריך לשניהם.

עומק הרצון העליון כנ"ל. ומאספת דגן חזר

ראשונה יש שם מ"ב, ובפרשת והיה אם שמעו שם ע"ב, ונודע דשם מ"ב הוא לעולים במרכבה שעולים בו, ועליו יסד ר' נחוניא בן הקנה תפלת אנא בכח זכרי, היורדים יורדים בשם ע"ב, ואין צריכים טהרה כל כך, מה שאין כן שם מ"ב צריך טהרה גדולה, כי הוא מצד הגבורה כנודע. והיינו שתי תפלות דר' נחוניא בן הקנה בכניסתו לבית המדרש וכיצעיאטו (ברכות כח:.) ונעייין שם בתפלת הכניסה קכ"ג אותיות חסר ג' משם ע"ב, כי היציאה רי"ג אותיות חסר ג' משם ע"ב, כי באמת היה משלב שם האדות גם כן בשם ההוי"ה (וכוה מוסף ד' אותיות), והוא אחד יותר להדבק באלופו של עולם, ואין כאן מקומו. [השכניסה לבית המדרש להפקיר כל עניני העולם הזה אם אינו כלי, לכן צריך יראה גדולה שלא יארע ח"ו תקלה כענין אלישע—אחר או אפילו ככן עזאי וכן זומא. ומאחר שרוצה לצאת ממדרגה גופנית, צריך להיות כמלאכים שנאמר בהם עושים באימה וביראה רצון קונם ופוחתים את פיהם בקדושה ובטהרה וכו'. ואח"כ, כשנבלע בלב דברי תורה ומדרגת ההפקרות ברצון ה' ויוצא למדת דרך ארץ וקבלת עול מצוות, אז נותן הודיה על חלקו שקבל להיות בהפקרות לגמרי, וזהו פרשת והיה אם שמעו ואספת דגנך, שאמרו ז"ל (שם לה:.) תחלה שהוא לעושין רצונו של מקום ודרך ברכה, ואח"כ אמר דהיינו באין עושין רצונו של מקום, וכמו שהקשה זה התוספות, ויותר קשה דהא כפרשה עצמה מפורש והיה אם שמעו תשמעו וגו', דהיינו עושין רצונו של מקום. רק כאמת סכנא חריפא מפסקא קראי, שהדגן של העושין רצונו של מקום, והאוסף אין עושין רצונו של מקום, ופרשה זו נאמרה כלשון רבים, ולכן לא נאמר בכל מאורך, דהיינו

עומק הרצון העליון כנ"ל. ומאספת דגן חזר ללשון יחיד, לפי שברבים נללו כל מיני חידים, ולכללותם הוא נחתו מטר ארצכם וגו', השפע יורד לכל והוא מיוחד למאן דעיל ונפיק בכניסה ויצאה הנ"ל, שהיציאה גם כן צורך כניסה, שאי אפשר להיות בדקת תמיד כנודע.

[רכה] דברי תורה שעובדין דרך הלך, פירוש שהלב מרגיש ומתפעל בהם, הוא נקרא עץ